

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. c)

Istorie

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

ЗАВДАННЯ І

(30 балів)

Уважно прочитайте наведені нижче джерела:

A. „На першому конгресі Румунської робітничої партії (Partidul Muncitoresc Român) [...], що відбувся 21–23 лютого 1948 року, Георге Георгіу-Деж (Gheorghe Gheorghiu-Dej) був обраний генеральним секретарем РПП, а Ана Паукер (Ana Pauker), Васіле Лука (Vasile Luca) та Теохарі Джорджеску (Teoharî Georgescu) стали іншими трьома членами Секретаріату. Хоча він був генеральним секретарем, Георгіу-Деж повністю залежав від доброї волі групи, очолюваної Паукер, яка мала більшість у Секретаріаті й могла будь-коли заблокувати ініціативи генерального секретаря або усунути його.

Були запроваджені суворі критерії вступу до партії, оскільки члени «експлуататорських класів» не могли бути прийняті. Крім того, була прийнята радянська формула кандидатського стажу перед набуттям повноправного членства в партії. Однак на цьому все не зупинилося. Резолюція [...] листопада 1948 року дала сигнал для кампанії [...], спрямованої на дисциплінування партії та надання їй складної структури, що відповідала завданням того часу. [...] Партія повинна була перейти від етапу імprovізацій, характерного для періоду швидкого захоплення влади, до етапу партії-держави, орієнтованого на довгострокове здійснення контролю над суспільством, економікою та державним апаратом. [...] Унаслідок цього протягом 1948 року партія, державна структура та економіка Румунії (României) були перебудовані, ставши точною копією радянської моделі.”

(I.A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

B. „У період 1948–1951 років члени комуністичної еліти створили апарат безпеки та репресій, безпрецедентний в історії Румунії. Радянські установи слугували зразками, а посадовці Радянського Союзу (Uniunii Sovietice) виступали наставниками. Спочатку румунські комуністичні лідери та радянська окупаційна влада зберігали існуючі інституції безпеки [...], але у 1948 році вони вирішили, що настав час запровадити новий стиль. Того року було створено Головне Управління Народної Безпеки (Direcția Generală a Securității Poporului), яке згодом стало відоме просто як Секурітате (Securitate), і єдиним його завданням був захист комуністичного режиму від внутрішніх і зовнішніх ворогів. У наступному році була створена Міліція (Miliția), яка замінила існуючі поліцейські сили і головним завданням якої було підтримання громадського порядку. Разом із Секурітате Міліція тримала населення під постійним наглядом [...]. Потім, у 1951 році, було організовано Командування Військ Безпеки (Comandamentul Trupelor de Securitate). До середини 1950-х років воно було оснащене броньованими машинами, артилерією [...] і мало завдання придушувати опозицію режиму. Ці три структури діяли як збройна сила партії [...]. Наприклад, вони переселили десятки тисяч селян із їхніх сіл, щоб придушити опір новому порядку загалом і колективізації сільського господарства зокрема, а також заарештували десятки тисяч людей із усіх соціальних категорій, яких підозрювали в інакودумстві.”

(K. Hitchins, *Scurta istorie a României*)

Спираючись на ці джерела, дайте відповіді на наступні запитання:

1. Назвіть генерального секретаря Румунської робітничої партії, зазначеного в джерелі **A**. **2 бали**
2. Укажіть, на основі джерела **B**, одну інформацію, що стосується Міліції. **2 бали**
3. Назвіть два історичні простори, згадані як у джерелі **A**, так і в джерелі **B**. **6 балів**
4. Напишіть на екзаменаційному аркуші літеру джерела, яке стверджує, що селяни виступають проти колективізації сільського господарства. **3 бали**
5. Запишіть причинно-наслідковий зв'язок між двома інформаціями, вибраними з джерела **A**, уточнивши роль кожної з них (*причина відповідно наслідок*). **7 балів**

6. Представте ще дві тоталітарні політичні практики, використані в румунській державі, крім тих, що зазначені в поданих джерелах. **6 балів**
7. Назвіть одну схожість між двома політичними практиками, використаними в румунській державі в період 1990–1996 років. **4 бали**

ЗАВДАННЯ II

(30 балів)

Уважно прочитайте наведене нижче джерело:

„Виразом фанаріотського режиму, встановленого Портою (Османською імперією (Imperiul otoman)) в Князівствах [...], інституція господаря повинна була забезпечувати не лише виконання функцій держави, а передусім наглядати за збереженням двох країн — Молдови та Волоського князівства (Moldova și Țara Românească) — у тісній залежності від Османської імперії [...]. Зазвичай правління надавалося на три роки, але могло бути продовжене султаном за умови сплати *мукареру* (податку за повторне затвердження на посаді). Лише у двох випадках призначені правителі перебували при владі 11 років через особливі обставини: Ніколає Маврокордат (Nicolae Mavrocordat) у Мунтенії (Muntenia) (1719–1730) [...] і Міхай Раковіце (Mihai Racoviță) в Молдові (1715–1726) [...].

Господарська рада продовжувала бути [...] головною державною інституцією, що підтримувала господаря у питаннях організації та управління внутрішнім життям країни, у фінансових, судових та адміністративних справах [...]. Вона складалася переважно з місцевих бояр, а також із іноземних сановників, родичів і знайомих фанаріотських князів, яких ті призначали на різні посади [...].

У міру того як фанаріотські реформи помітно обмежували привілеї боярства, посилювалася опозиція проти [...] представників Порти [...]. Під час мирних переговорів у Фокшанах (Focșani) між росіянами і турками за посередництва Габсбурзької імперії та Прусії у 1772 році, група волоських бояр [...] звернулася [...] до делегатів християнських держав з однаковими меморандумами. У меморандумі, поданому представникові Віденського двору, бояри вимагали, щоб після укладення миру було здійснено об'єднання та незалежність Румунських князівств під владою місцевого князя, а нова держава [...] щоб функціонувала під колективним протекторатом Росії, Габсбурзької імперії та Прусії. [...] Під час нової австро-російсько-турецької війни 1787–1791 років, Диван Волоського князівства подав керівним колам у Відні та Санкт-Петербурзі у травні 1790 року [...] меморандум, у якому вимагалось ліквідувати райї (турецькі адміністративні округи) Турну (Turnu), Джурджу (Giurgiu) та Бреїлу (Brăila), встановити кордон між Волоським Князівством та Османською імперією по безперервній лінії Дунаю, усунути фанаріотських правителів і замінити їх місцевими, забезпечити свободу експорту худоби, нейтралітет і політичну незалежність під гарантією Росії та Габсбурзької імперії; цей меморандум був також переданий делегатам Мирного Конгресу в Свиштові (Șiștov) (1791) [...], але без результатів.“

(Istoria românilor)

Спираючись на це джерело, дайте відповіді на наступні запитання:

1. Назвіть одного фанаріотського господаря, зазначеного в поданому джерелі. **2 бали**
2. Укажіть століття, про яке говорить подане джерело. **2 бали**
3. Назвіть державу, яка запровадила фанаріотський режим у Румунських князівствах, та зазначте один аспект щодо тривалості правління в період цього режиму, про який ідеться в поданому джерелі. **6 балів**
4. Назвіть, на основі поданого джерела, дві інформації про Господарську раду. **6 балів**
5. Сформулюйте, на основі поданого джерела, одну точку зору щодо боярських меморандумів, підтвердивши її двома інформаціями, вибраними з джерела. **10 балів**
6. Аргументуйте, використовуючи відповідний історичний факт, твердження, що у 16 столітті відбувалися політичні дії, спрямовані проти центральної інституції в Трансильванії (Transilvania) або Волоському Князівстві. (Бали нараховуються за представлення відповідного історичного факту та використання сполучників, що виражають причинно-наслідковий зв'язок та висновок.) **4 бали**

ЗАВДАННЯ III**(30 балів)**

Розробіть приблизно на двох сторінках есе про румунську державу в другій половині XIX століття – перших трьох десятиліттях XX століття, враховуючи:

- зазначення двох заходів внутрішньої політики, які сприяли створенню та зміцненню румунської держави в період 1860–1865 років;
- уточнення конституції, прийнятої в румунській державі у другій половині XIX століття, та зазначення двох аспектів, пов'язаних з її положеннями;
- представлення одного історичного факту, що відбувся в Трансильванії (Transilvania) у 1918 році, для створення Великої Румунії (România Mare);
- формулювання точки зору щодо внутрішньої політики Румунії (România) в період 1919-1927 років та її обґрунтування історичним аргументом.

Примітка! Оцінюється також використання **відповідної історичної термінології, структурування** викладу, виокремлення **причинно-наслідкового зв'язку**, формулювання **історичного аргументу** (подання відповідного історичного факту та використання сполучників, що виражають причинність і висновок), дотримання **хронологічної та логічної послідовності** історичних подій, а також **відповідність** есе до зазначеного обсягу.